MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ŞTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

DISCIPLINA DE EXAMEN:
LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ

2015

NOTĂ DE PREZENTARE

Interesul pentru literele greceşti a fost mereu prezent în spaţiul românesc şi nu numai în cadrul comunităţilor greceşti. În prezent, ca urmare a integrării europene a României, relaţiile cu Grecia şi Cipru se dezvoltă pe multiple planuri, ducând la o reînviere a interesului pentru limba neogreacă, prin cresterea permanentă a cererii de cunoscători în acest domeniu.

Programa de Limba şi Literatura Neogreacă îşi propune să valorifice achiziţiile lingvistice şi culturale ale elenismului actualizate în context modern european. Prezentele propuneri privind evaluarea etapelor de formare continuă a personalului didactic se adresează profesorilor de limba neogreacă din învăţământul primar, gimnazial şi liceal.

Programa de examen este elaborată în acord cu programele şcolare în vigoare din învăţământul preuniversitar pentru limba şi literatura neogreacă. Ea este concepută astfel încât să răspundă exigenţelor reformei faţă de pregătirea profesorilor, potrivit standardelor societăţii contemporane de eficienţă a sistemului de învăţământ. Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepţiei didactice şi modalităţile concrete prin care profesorul pune elevii în situaţii de învăţare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităţilor şi a competenţelor prevăzute în programele şcolare.

Urmărind obiectivele generale şi specifice ale disciplinei, programa este astfel structurată încât să coreleze domeniul specialităţii (limba şi literatura neogreacă) cu ştiinţele conexe: metodica şi pedagogia. Este important ca profesorul să poată demonstra felul în care aplică în actul didactic aceste competenţe în mod adecvat, creativ şi reflexiv.

De asemenea, competenţele şi conţinuturile programei sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistematică în realizarea activităţilor didactice.

COMPETENŢE EVALUATE

1. Limba şi literatura neogreacă

Domenii de competenţă	*Unităţi de competenţă*
Comunicare	• Comunicarea în relaţia profesor-elev • Demonstrarea abilităţilor de comunicare, empatice şi de cooperare necesare realizării actului educaţional
Curriculum	• Înţelegerea şi cunoaşterea structurilor gramaticale specifice limbii neogreceşti • Cunoaşterea conţinuturilor ştiinţifice ale disciplinei • Probarea competenţelor lingvistice necesare conversaţiei, exprimării în scris în limba neogreacă, traducerii şi retroversiunii • Stăpânirea metodelor ştiinţifice de analiză şi interpretare a mărturiilor scrise şi a textelor literare din diverse epoci ale culturii greceşti; Capacitatea de a explica particularităţile stilistice ale limbii; Cunoaşterea metodelor teoretice de analiză stilistică a textelor literare. Cunoaşterea terminologiei specifice şi aptitudini de interpretare critică prin comentariul literar al unor eşantioane reprezentative din operele autorilor greci • Capacitatea de a valorifica cunoştinţele de vocabular în interpretarea şi studierea elementelor de origine greacă din limbajul internaţional, precum şi din limba română • Realizarea de conexiuni între conţinuturile disciplinei (limbă, literatură, elemente de istorie, cultură, civilizaţie) şi problemele de învăţare specifice domeniului • Înţelegerea statutului limbii neogreceşti, a caracterului unitar şi a continuităţii sale de-a lungul celor patru milenii de evoluţie; cunoaşterea principalelor etape ale istoriei limbii greceşti pentru o mai bună cunoaştere a trăsăturilor specifice limbii moderne. • Capacitatea de a explica tendinţele limbii moderne prin analiza diacronică a faptelor de limbă • Capacitatea de a argumenta şi demonstra rolul deosebit al limbii şi culturii greceşti în în formarea civilizaţiei moderne, în crearea, cultivarea şi îmbogăţirea limbajului ştiinţific internaţional, a vocabularului filosofic, estetic, a terminologiei gramaticale etc. • Elaborarea proiectului didactic
Evaluare	• Capacitatea de evaluare a cunoştinţelor elevului

2. Metodica predării Limbii și Literaturii Neogrecești

Comunicare	• Conştientizarea exigenţelor relaţiei de comunicare a profesorului: elevii, familia, comunitatea, colectivul didactic şi managerial • Capacitatea de a construi un climat educativ interactiv, de cooperare, stimulativ
Curriculum	• Capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi; aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică) • Proiectarea parcursului disciplinar: obiective cadru şi obiective de referinţă ale disciplinei; modele ale activității de învățare; conţinuturi şi concepte operaţionale ale acestora • Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar • Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei • Capacitatea de a realiza și proiecta demersuri didactice trans-, inter- și multidisciplinare • Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat
Evaluare	• Capacitatea de proiectare și realizare a evaluării competențelor dobândite de elevi • Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate
Formarea elevilor	• Capacitatea de a adecva demersurile didactice la particularitățile de vârstă ale elevilor • Capacitatea de a dezvolta reprezentări culturale și de a trezi interesul elevilor pentru limba, cultura și civilizația greacă; Capacitatea de a explica idealurile elenismului (de pildă ale olimpismului) nu doar ca sâmburi ai civilizației grecești și europene, dar și ca elemente ale unei etici profund valabile în zilele noastre. • Oferirea unui model al disciplinei ca exerciţiu de lectură, reflecţie şi transfer interdisciplinar în stilul personal de muncă intelectuală.

TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ
PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ

A. LIMBA NEOGREACĂ

Scurt istoric al limbii grecești: Periodizarea și liniile principale de evoluție. Limba arhaică și limba clasică. Limba comună. Începuturile diglosiei. Greaca bizantină. Stratificarea lingvistică: limba cultă și cea demotică. Interacțiuni lingvistice. Greaca modernă. Conflictul dintre limba pură și limba populară. **Alfabetul**. Scrierea, pronunția, punctuația.**Fonetica.** Sistemul fonetic. Fenomene fonetice vocalice si consonantice. Regulile generale de accentuare. **Morfologia**. Categoriile gramaticale ale numelui. Articolul. Substantivul. Adjectivul. Pronumele. Numeralul. Verbul. Părțile de vorbire neflexibile: adverbul, prepozițiile, conjuncțiile, interjecțiile. **Sintaxa**. Elemente de sintaxă a cazurilor. Elemente de sintaxă a frazei. **Lexicul**. Derivare. Compunere. Probleme de semantică lexicală. Inovații lexicale și frazeologice contemporane.

B. LITERATURA NEOGREACĂ

Introducere în geografia, istoria si civilizația greacă. Influența cadrului geografic asupra vieții și mentalității locuitorilor. Marile perioade ale istoriei elene. De la orașele stat din antichitate la regatele elenistice, de la cucerirea romană la Imperiul Bizantin, de la stăpânirea otomană la formarea statului modern. Contribuția grecilor la patrimoniul european. Originile grecești ale culturii europene. Elenismul din România, capitol important al Istoriei grecilor și al Istoriei românilor.
Caracteristicile și reprezentanții literaturii grecești în diferite epoci. *Literatura antică*: Poemele homerice, lirismul arhaic, teatrul; Oratoria, literatura epocii elenistice și a epocii romane. *Literatura bizantină*: periodizare, caracteristici, reprezentanți. Literatura bizantină în Țările Române. *Creații literare în epoca stăpânirii otomane*. Renașterea literară cretană.

Scrieri greceşti în şi despre Principatele Române. Fanarioţii şi Iluminismul neoelen. Contacte româno-elene.
Literatura greacă de la medieval la modern. Influenţele Occidentale asupra literaturii greceşti a secolului XIX. Naşterea poeziei greceşti moderne în Insulele Ionice (Solomos, Kalvos). Revoluţia greacă. Memoriile luptătorilor de la 1821. Impunerea unei limbi purificate de elementele străine (katharevousa). Vechea şcoală atenianã. Romantismul grecesc. Adoptarea limbii demotice în poezie. Noua Şcoală Atenianã. Generaţia 1880. Palamas – corifeu al liricii neogrecesti. Poezia greacă la 1900. Proza neoelenă în limba pură. Nuvela de moravuri şi romanul.
Literatura greacă a secolului XX. Societatea grecească în primele două decenii ale secolului XX (Războaiele Balcanice, Primul Război Mondial). Implicaţiile politicului în literatură. Noi influenţe occidentale şi noi curente ideologice. Lirica. Elenismul în afara graniţelor. Poezia lui Konstantinos Kavafis. Nikos Kazantzakis şi moştenirea sa culturală. Prietenia cu Panait Istrati. Generaţia 1930 în literatura greacă. Proza (Myrivilis, Venezis, Kondoglu, Terzakis, Politis, Petsalis-Diomidis, Prevelakis, Panaiotopulos). Poezia generaţiei 1930 (Embirikos, Engonopulos, Elytis, Seferis).
Poezia greacă potsbelică. Scriitori greci în exil în România (Loudemis, Sivetidis, Rendis). Noi curente în poezia postbelică. Perspectivele literaturii greceşti la începutul mileniului III.
Contribuţia grecilor la patrimoniul literar universal.
Traducerea şi comentarea unor fragmente din opere reprezentative ale literaturii greceşti:
Γεώργιος Βιζυηνός, *Το αμάρτημα της μητρός μου.* **Κωνσταντίνος Π. Καβάφης,** *Ποιήματα.* **Οδυσσέας Ελύτης**, *Άξιον Εστί*, **Νίκος Καζαντζάκης**, *Οδυσσέας*. **Κωστής Παλαμάς,** *Ο Δωδεκάλογος του Γύφτου*.

BIBLIOGRAFIA OBLIGATORIE PENTRU TEMATICA ŞTIINŢIFICĂ

A. Bibliografie pentru limba neogreacă:

Băcanu Cristina, *Gramatica Neogreacă*, Ed. Bizantină, Bucureşti, 2000.
Băcanu Cristina, *Neogreaca în 150 de exerciţii cu rezolvări*, Ed. Bunavestire, Bucureşti, 2002.
Mardare Valeriu, *Limba Neogreacă, Curs practic,* Ed. A II-a, Ed. Polirom, Iaşi, 2004.
Triandafilidis Manolis A., *Mică Gramatică a Limbii Neogreceşti* (traducere de Andreas Rados şi Leonidas Rados), Universitatea Aristotel, Institutul de Studii Neoelene, Thessaloniki, 1996.
Μπαμπινιώτης Γ., *Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία,* Αθήνα, 1998.
Περισσότερα ελληνικά, University Studio Press, Thesaloniki, 2000.

B. Bibliografie pentru literatura şi cultura neogreacă:

Enciclopedia civilizaţiei greceşti, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1970.
Dimaras C.Th., *Istoria literaturii neogreceşti*, Bucureşti, 1968.
Kitromilides Pashalis M., *Iluminismul neoelen*, Bucureşti, 2005.
Lazăr Elena, *Capodopere ale literaturii neoelene*, Ed. Omonia, Bucureşti, 2003.
Lazăr Elena, *Panorama literaturii neoelene*, Ed. Omonia, Bucureşti, 2001.
Lesky Albin, *Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας*, Atena, 1998.
Montanari Franco, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας - Από τον 8ο αι. π.Χ. έως τον 6ο αι. μ.Χ.*, Thessaloniki, 2008.
Pierre Grimal, *Dicţionar de mitologie greacă şi romană*, Ed. Saeculum, I.O., Bucureşti, 2003.
Vakalopulos A., *Istorie neogreacă (1204-1975)*, Ed. Euro-Atlantica, Bucureşti, 2004.
Μερακλής Μ., *Η σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία, (1945-1970).*
Περάνθης Μιχαήλ, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Ζωής. Από τις πρώτες ρίζες ως την Επανάσταση* (1000-1821), Αθήνα, 2006.
Πολίτης Λ., *Ιστορία της νέας ελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, 2002.

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII PENTRU DISCIPLINA LIMBA ŞI LITERATURA NEOGREACĂ

1. Şcoala ca sistem. Opţiunea pentru studierea limbii neogreceşti. Studierea limbii neogreceşti din perspectiva integratoare a culturii şi civilizaţiei greceşti.
2. Interdisciplinaritatea - obiectiv major în predarea limbii neogreceşti: abordarea interdisciplinară a filosofiei, istoriei, mitologiei, religiei, geografiei, artei.
3. Corelarea conţinuturilor disciplinei cu competenţele vizate de efortul formativ al parcursului didactic, având ca finalitate integrarea în viaţa socială şi profesională.

4. Corelarea segmentelor de proiectare, învățare și evaluare cu toate palierele disciplinare: cunoașterea limbii, formarea reprezentărilor culturale și atitudinale, modele ale muncii intelectuale.
5. Proiectarea demersului didactic: a. Obiective cadru de pedagogie generală; b. Obiective de referință ale disciplinei, cu modele de activități de învățare; c. Conținuturi;
6. Strategii didactice ale învățării; Metode de predare a literaturii, a culturii și civilizației grecești; Tehnica analizei stilistice a textului; Tehnica traducerii și a analizei complexe a textului;
7. Folosirea mijloacelor audio-vizuale în predarea lecției de limbă și literatură neogreacă.
8. Evaluarea. Obiectivele evaluării. Tipuri de evaluare. Tehnici de evaluare: diagnoza, evaluarea continuă, evaluarea formativă și sumativă.
9. Personalitatea profesorului de limba și literatura neogreacă. Măiestria pedagogică, respectul față de profesie și conștiința misiunii sale.

BIBLIOGRAFIA OBLIGATORIE PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII NEOGRECEȘTI

***Lucrări generale*:**

Cerghit I., Neacșu I., Pânișoară I.O., Potolea D., *Prelegeri pedagogice*, Ed. Polirom, Iași, 2001.

Cucoș C., *Pedagogie generală*, Ed. Polirom, Iași, 2000.

Drăgulescu C., *Perfecționarea metodologiei predării*, București, 1978.

Ionescu M., *Lecția între proiect și realizare*, Ed. Dacia, 1982.

Ionescu M., Radu I., *Didactica modernă*, Ed. Dacia, Cluj, 1995.

Nicola I., *Tratat de pedagogie școlară*, Ed. Aramis, București, 2000.

Stoica A., *Evaluarea curentă și examenele. Ghid pentru profesori*, Ed. ProGnosis și SNEE, București, 2001.

Programele școlare în vigoare pentru disciplina *Limba și Literatura Neogreacă*, pentru clasele I-XII.

***Manuale*:**

Tsorakidis Savas, *Μαθαίνω Ελληνικά (Învăț greceşte),* București, 2003.

Αρβανιτάκης Κλεάνθης, Αρβανιτάκη Φρόσω, *Επικοινωνίστε Ελληνικά (Comunicate in Greek), 1, 2, 3,* Ed. a XXIa, Deltos Publishing , Atena, 2010

Γνωρίζω ήδη Ελληνικά, Σχολείο Ελληνικής Γλώσσας «Μέγας Αλέξανδρος», Atena, 2009.

Δήμητρα Δήμητρα, Παπαχειμώνα Μαρινέτα, *Ελληνικά τώρα 1+1* și vol. II - *Ελληνικά τώρα 2+2*, Ed. Nostos, Atena, 1992.

Μπαμπινιώτης Γ., *Ελληνική Γλώσσα*, Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, Atena, 1995.

Τα Νέα Ελληνικά για ξένους, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ed. A III-a, Thessaloniki, 1999; *Τα Νέα Ελληνικά για ξένους*, βιβλίο ασκήσεων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, University Studio Press, Thessaloniki, 1982.